

УДК 354:338.2

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2229-0419>*Дубель М. В., Донецький національний університет імені Василя Стуса*

ІНДИКАТИВНЕ ПЛАНУВАННЯ ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ ЯК ПРИКЛАД ЕФЕКТИВНОЇ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

Стаття присвячена розгляду особливостей реалізації індикативного планування Південною Кореєю з метою визначення ключових аспектів ефективної побудови державою національної економіки. У дослідженні наводиться результат реалізації семи П'ятирічних планів економічного розвитку, з урахуванням аспекту, що, починаючи з П'ятого періоду, плани стали також мати у назві слово соціальний, тому що вектор набув більш соціального спрямування. Аналізується зміна головних завдань П'ятирічних планів. Якщо першим П'ятирічним планом було притаманне початок індустріалізації та подолання бідності, то завдяки успіхам індикативного планування стала можливою реалізація інструкційних реформ вже у П'ятому плані. На основі досягнутих результатів індикативного планування стало можливим змінити механізм реалізації у більш демократичному руслі. П'ятирічні плани економічного розвитку чітко демонструють характеристики того, наскільки ефективно уряд впроваджував політику шляхом постійного пристосування до змін зовнішнього та внутрішнього середовища, координації розподілу ресурсів та сприяння участі всіх зацікавлених сторін із сильним політичним лідерством. Сильна прихильність керівництва була одним з найважливіших неекономічних факторів, що сприяла успіху П'ятирічних планів економічного розвитку. Сильне політичне керівництво, яке мало підтримку добре функціонуючою інституцією та ефективним бюрократичним апаратом, допомогло досягти розвитку під керівництвом держави шляхом чіткого впровадження планів. Висувається думка, що для нашої держави буде корисним досвід розвитку дорадчих органів, які б могли у собі поєднати державних управлінців зі сторони держави та представників приватного сектору, що готові були б ставити за пріоритет не отримання надприбутку, а допомогу у побудові ефективної економіки. Важливо розуміти, що реалізація повної копії досвіду індикативного планування Південної Кореї у випадку використання Україною неможливо, проте, деякі аспекти державного регулювання економіки були б ефективними в умовах повоєнної відбудови.

Ключові слова: індикативне планування, повоєнна відбудова, Південна Корея, державне регулювання економіки, експортна орієнтація

Постановка проблеми. Питання післявоєнної відбудови є актуальним для нашої держави вже зараз, не зважаючи на те, що війна ще триває. Саме тому доцільним буде розглянути світовий досвід. Проте, варто зазначити, що далеко не кожна держава буде підходити для проведення аналогії та розробки подальших заходів з цього питання. Наприклад, використання досвіду післявоєнного економічного відновлення Німеччини чи Франції, навіть попри те, що держави теж знаходяться в Європі, як і Україна, не підходить, бо ці країни до руйнування під час війни були провідними акторами політичної карти світу, крім того вони мали провідні показники соціально-економічного розвитку. Повоєнне відновлення Японії тим паче не підходить для розглядання та проведення аналізу, бо доволі тривалий час до війни ця держава була імперією, що мала агресивну зовнішню політику. Саме тому для прикладу було обрано Південну Корею – країну, що до післявоєнної відбудови була далеко не провідною державою ані по соціально-економічним, а ні по політичним показникам. Крім того, Україну та Південну Корею поєднує також прагнення побороти негативні наслідки колоніального минулого у складі імперій-загарбників (СРСР та Японії відповідно), витримати не вигідне сусідство з ідеологічно протилежними державами (Росія та КНДР відповідно). Через поєднання не вигідних факторів, що були описані вище, уряд Південної Кореї був змушений шукати ефективні інструменти для трансформації економіки, та, як наслідок, суттєвого покращення соціально-економічного стану суспільства. Одним з найбільш результативних заходів стало впровадження індикативного планування. Слід зазначити, що індикативне планування не є

універсальним методом, який потрібно використовувати постійно (як і будь-який метод управління державною економікою), проте, у якості антикризової стратегії воно проявило себе з кращої сторони як у корейському, так і світовому досвіді (вже згадані вище Японія та Франція також використовували його для відбудови у післявоєнний час). Слід зазначити, що існують дуже суперечливі аспекти, що притаманні південнокорейській системі планування, вони можуть викликати негативне сприйняття у свідомості нашого суспільства, наприклад, п'ятиріччя. Саме тому пропонується розглянути специфіку досвіду південнокорейського досвіду державного регулювання економіки з урахуванням особливостей ситуації нашої держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню південнокорейського досвіду післявоєнної відбудови присвячено дослідження Я. С. Чекригіної, І. О. Федоріва, Г. О. Ковбатюка, С. М. Петька, І.А. Малюти, А.О. Салухи. Проте, слід зазначити, що в основі наведених досліджень феномену зростання Південної Кореї у другій половині двадцятого століття лежить скоріше аналіз економічних факторів, тому буде доцільно також розглянути з аспекту державного управління шляхом використання інструменту індикативного планування.

Мета статті – розгляд особливості реалізації індикативного планування Південною Кореєю з метою визначення ключових аспектів ефективної побудови державою національної економіки.

Виклад основного матеріалу. Перш за все слід визначити умови, у яких почалося використання індикативного планування у Республіці Корея. Південна Корея виходила з позиції фундаментальної економічної нерівноваги, і державні втручання в економічні процеси почалися з 1960-х років та були спрямовані на виправлення цієї ситуації.

Початковий стан Кореї не був сприятливим для економічного підйому з невеликою промисловою базою, відсутністю природних ресурсів і невеликим накопиченням капіталу та технологій. Економіка Кореї значно відставала, на початку 1960-х років її ВВП на душу населення становив 87 доларів США. У 1962 році на видобувну та обробну промисловість припадало 16,4 відсотка ВВП, а внутрішні заощадження становили близько 3 відсотків. Рівень соціального розвитку, включаючи освіту, охорону здоров'я та соціальний захист, був дуже низьким, це поєднувалося з поганою інфраструктурою, що мала країна на початку 1960-х років. Проте, коли на початку 1990-х років завершився 6-й п'ятирічний план, Корея зазнала надзвичайного розвитку як з точки зору економіки, так і суспільства. У 1992 році ВВП на душу населення перевищив 10 000 доларів США, а добувна і обробна промисловість становили понад 30 відсотків ВВП. Соціальний розвиток також супроводжувався економічним зростанням [1].

У 1962 році уряд Кореї запустив Перший П'ятирічний план економічного розвитку, а загальна кількість подібних планів дорівнювала семи, оскільки індикативне планування втратило своє значення в 1990-х роках. П'ятирічні плани економічного розвитку надавали людям чіткі картини та надихали їх брати активну участь у процесі економічного розвитку протягом понад трьох десятиліть. П'ятирічні плани економічного розвитку Кореї допомогли країні скорегувати свої пріоритети. Усі П'ятирічні плани економічного розвитку мали узгодженість, що наголошувала на зростанні самостійної економіки, тоді як пріоритети були встановлені різними, з огляду на зміну внутрішнього та зовнішнього середовища. У цьому сенсі процес планування був важливим механізмом визначення національних пріоритетів і обміну баченням і цілями, а також мав велике значення для залучення громадської підтримки.

На початку 1960-х років Корея була бідною економікою натурального господарства, де майже 70 відсотків робочих місць створювалося в сільському господарстві. На сільське господарство та інше первинне виробництво припадало близько 40 відсотків валового внутрішнього продукту. Згодом, 1-й і 2-й П'ятирічні плани економічного розвитку наголошували на індустріалізації через сприяння експорту шляхом розвитку трудомісткої легкої промисловості та вибіркового заміщення імпорту з метою досягнення самостійної економіки [2].

Метою 1-го П'ятирічного плану економічного розвитку було «Створення економічної основи для самодостатньої вітчизняної економіки та розрив порочного кола існуючих економічних і соціальних зв'язків», а 2-го — «Модернізація промислової структури та врегулювання самодостатньої економіки». До 1980 року, коли впроваджувався 4-й П'ятирічний план економічного розвитку, частка первинного сектора у ВВП і зайнятості впала до 15 відсотків і 34 відсотків відповідно через швидку економічну індустріалізацію. Диверсифікація промислової структури супроводжувалася швидким переходом під час виконання 3-го та 4-го П'ятирічного плану економічного розвитку [3].

Завдяки орієнтованій на експорт індустріалізації, з 1-го П'ятирічного плану економічного

розвитку експорт збільшився на середньорічну швидкість на 38,8 відсотка. Згодом виробництво було розширено, таким чином, була створена можливість збільшення кількості робочих місць працевлаштування. Грунтуючись на накопиченні капіталу, на початку 1970-х років уряд почав сприяти розвитку важкої та хімічної промисловості, щоб створити вітчизняну оборонну промисловість, уникнути торгових бар'єрів для експортних товарів Кореї та, відповідно, зменшити залежність від японських товарів.

У цьому відношенні 3-й П'ятирічний план економічного розвитку наголошує на просуванні важкої та хімічної промисловості, одночасно намагаючись зменшити розрив у розвитку між міською та сільською місцевістю, який виник в результаті швидкого зростання у 1960-х роках. 3-й П'ятирічний план економічного розвитку окреслив «збалансований підхід до зростання», «створення самодостатньої економіки» та «регіональний розвиток», наголошуючи на розвитку сільської місцевості, розширенні експорту та просуванні важкої та хімічної промисловості. Ці пріоритети були встановлені з огляду на бачення та ситуацію в корейській економіці [3].

Проте зі збільшенням розміру економіки стратегія розвитку, керована урядом, ставала менш ефективною. Природа плану стала більш індикативною та орієнтованою на перспективу, а не залишалася цільовою орієнтацією після 5-го П'ятирічного плану економічного розвитку у тому сенсі, що плани почали зосереджуватися на загальній картині економіки та політичних напрямках для прийняття рішень як у державному, так і в приватному секторах [4]. Процес планування змінився з підходу «зверху вниз» на «знизу вгору», оскільки уряд почав поважати ініціативи та креативність приватного сектору, що впроваджувалися для успішної реалізації раніше запланованого.

Крім того, вимір корейської моделі планування розвитку було розширено від економічного розвитку до загального соціально-економічного прогресу з 4-го П'ятирічного плану економічного розвитку. Починаючи з 5-го плану, назва самого плану розвитку змінилася з П'ятирічного плану економічного розвитку на П'ятирічний план економічного та «соціального» розвитку. Соціальний розвиток було визнано необхідною умовою для сталого розвитку країни в довгостроковій перспективі, а сприяння добробуту було наголошено на відміну від попередньої стратегії розвитку, орієнтованої на інвестиції та виробництво. Плани були зосереджені на соціальних проблемах і нерівності, викликаних індустріалізацією. Однією з основних цілей 5-ого П'ятирічного плану економічного та «соціального» розвитку було «Сприяння добробуту через збалансоване зростання в усіх регіонах і громадянах».

Шостий план зосереджувався на інституційних удосконаленнях і коригуваннях, необхідних для вирішення структурних проблем. Уряд планував спростити системи ліцензування, які без потреби регулюють вільну підприємницьку діяльність приватного сектора, щоб встановити новий ринковий економічний порядок, заснований на автономії, конкуренції та інтернаціоналізації. Сьомий план був розроблений, щоб оцінити результати всіх попередніх планів і знайти та виправити несправедливу практику та систему.

Як вже було сказано, серія П'ятирічних планів економічного розвитку дозволила корейській економіці досягти не лише кількісних цілей, включаючи розширення експорту, створення додаткових робочих місць, підвищення доходів та індустріалізацію, але й якісних аспектів шляхом розширення масштабу планів соціального розвитку.

Спосіб реалізації П'ятирічних планів економічного розвитку також змінився. У попередніх планах уряд, як правило, твердо дотримувався їх під час впровадження, оскільки під контролем уряду знаходилося багато ресурсів. Але в пізніших планах тиск уряду був послаблений. І все ж характеристики П'ятирічних планів економічного розвитку змінювалися з часом відповідно до розвитку корейської економіки. Консультації на стадії формулювання стали процесом обміну баченням у пізніших П'ятирічних планах економічного розвитку, а не одним із питань зі встановлення цілей у попередніх планах.

Незважаючи на те, що кожен із п'ятирічних планів встановлює різні пріоритети щодо різних рівнів розвитку, існують узгоджені та спільні риси корейської моделі планування розвитку від 1-го до 7-го, на які можуть посилається країни, що розвиваються. П'ятирічні плани економічного розвитку чітко демонструють характеристики того, наскільки ефективно уряд впроваджував політику шляхом постійного пристосування до змін зовнішнього та внутрішнього середовища, координації розподілу ресурсів та сприяння участі всіх зацікавлених сторін із сильним політичним лідерством.

Незважаючи на те, що П'ятирічні плани економічного розвитку Кореї були сильним втручанням під керівництвом уряду, уряд зробив великий наголос на створенні широкого механізму консультацій, тобто «Форуму для політичного діалогу» та «Промислових комітетів» щодо процесу планування, з

метою обміну баченням і цілями, і створення більш тісного зв'язку між планом і реалізацією. Це може допомогти залучити національний консенсус і громадську підтримку щодо стратегії розвитку та покращити процес прийняття рішень, а також адміністрування уряду (табл. 1).

Таблиця 1

Основні завдання з 1-го по 7-й П'ятирічні плани економічного розвитку [2]

Період	Головна ціль	Складові цілі
1 П'ятирічний план економічного розвитку (1962-1966)	Самоокупна економіка	<ul style="list-style-type: none"> • Розвиток базової промисловості • Сприяння експорту
2 П'ятирічний план економічного розвитку (1967-1971)	Самоокупна економіка	<ul style="list-style-type: none"> • Самозабезпечення продуктами харчування • Створення хімічної, сталеливарної, машинобудівної промисловості
3 П'ятирічний план економічного розвитку (1972-1976)	Зростання, стабільність і баланс	<ul style="list-style-type: none"> • Сільський розвиток • Просування важкої та хімічної промисловості • Сприяння експорту
4 П'ятирічний план економічного розвитку (1977-1981)	Зростання, капітал і ефективність	<ul style="list-style-type: none"> • Підвищення самозабезпеченості інвестиційними ресурсами • Соціальний розвиток • Розвиток технологій
5 П'ятирічний план економічного та соціального розвитку (1982-1986)	Стабільність економіки	<ul style="list-style-type: none"> • Цінова стабільність • Підвищення ефективності та конкурентоспроможності шляхом інституційних реформ • Сприяння добробуту через збалансоване зростання
6 П'ятирічний план економічного та соціального розвитку (1987-1991)	Розвинена економіка Ефективність і справедливість	<ul style="list-style-type: none"> • Підвищення економічної ефективності • Удосконалення технологій • Перерозподіл доходів • Збалансований регіональний розвиток
7 П'ятирічний план економічного та соціального розвитку (1992-1996)	Соціально-економічне зростання	<ul style="list-style-type: none"> • Реформа освіти • Технологічні інновації • Сприяння МСП • Збалансований розвиток • Прискорення глобалізації

Рада економічного планування спільно з Корейським інститутом розвитку організували публічні форуми, щоб залучити до участі та внеску багатьох експертів, лідерів думок та інших представників приватного сектора. Особливо в процесі планування для 2-ого П'ятирічного плану економічного розвитку вертикальне залучення розширювалося, оскільки галузеві плани готувалися відповідними міністерствами, дослідницькими інститутами, університетами, бізнесменами, інженерами та технічними експертами за допомогою «Форуму політичного діалогу» та «Комітетів» [5].

Низка комітетів відповідала за оцінку існуючої структури виробництва, оцінку майбутніх моделей розвитку та перегляд проектів, запропонованих для їхніх галузей [6]. Експерти з різних галузей розглянули проекти, спрогнозували напрямки розвитку та дослідили відповідні дослідження. Вони служили для поширення інформації та промислових перспектив і отримання зворотного зв'язку, як критика та коментарі один одного.

Починаючи з 5-го плану відповідні міністерства почали безпосередньо керувати бюджетом і очолили «Форум політичного діалогу» замість Рад економічного планування, і таким чином вони могли розширити можливості для роботи над проектом із сильною відповідальністю. Уряд поділився інформацією та процесом прийняття рішень з різними зацікавленими сторонами та громадянським суспільством, підвищивши надійність і надійність плану та зменшивши ризики внутрішніх інвестицій через «державно-приватні консультації». Уряд сподівався досягти національного консенсусу та

громадської підтримки економічної політики, тоді як приватний сектор міг би підвищити передбачуваність шляхом усунення невизначеності щодо напрямків економічної політики.

Щоб впоратися з зовнішніми змінними, дуже потрібна гнучкість у реалізації плану. Під час реалізації кожного П'ятирічного плану економічного розвитку існують відповідні «переглянуті плани», які були розроблені головним чином Радою економічного планування. Переглянутий план демонструє гнучкий підхід корейської моделі планування розвитку шляхом постійного пристосування до ряду змін зовнішніх і внутрішніх умов, а не суворого дотримання початкового плану для того, щоб просто досягти поставлених цілей [2].

Перший П'ятирічний план економічного розвитку було розпочато в 1962 році, але після двох років його реалізації переглянутий план замінив початковий план через нижчі економічні показники, ніж очікувалося, оскільки цілі розвитку були встановлені надто високими, щоб задовольнити людей з політичними цілями [4]. Згодом зміни були зосереджені на підвищенні економічної доцільності впровадження та зниженні цільових економічних показників: темп економічного зростання з 7,1% до 5%; коефіцієнт інвестування з 22,7 відсотка до 16,9 відсотка; коефіцієнт національних заощаджень з 12,9 відсотка до 8,2 відсотка.

У випадку 5-го П'ятирічного плану економічного розвитку його було переглянуто, оскільки цілі початкового плану було досягнуто раніше, і економіка працювала краще, ніж очікувалося. Таким чином, 5-й переглянутий план зосереджувався на інституційних реформах і структурних удосконаленнях, а не на кількісних цілях, і наголошувався на конкуренції та ринковому механізмі.

Починаючи з 2-го плану 1967 року, уряд прийняв методику щорічного «загального бюджету ресурсів». Загальний бюджет ресурсів скидає цільовий план на кожен рік після аналізу поточних економічних умов і тенденцій, а також розробляє конкретні заходи політики. Він забезпечив основний зміст і розмір державного бюджету та галузевих інвестиційних програм і прогнозованих тенденцій у монетарному секторі, річному попиті та пропозиції на основні товари, іноземній валюті, внутрішній ліквідності та іншій діяльності в приватному секторі [1]. Це допомогло сприяти ефективній реалізації плану розвитку, вказавши політику, якої слід дотримуватися протягом року, коригуючи мінливе середовище в країні та за кордоном.

Загальний бюджет ресурсів був замінений на план, що може переглядатися у 1977 року. Оскільки в Кореї діє однорічна бюджетна система, щорічні бюджетні асигнування здійснюються в основному на основі бюджету попереднього року, а довгострокова фінансова перспектива недоступна [1]. Таким чином, під час реалізації середньострокового п'ятирічного плану Бюджетне бюро Загального бюджету ресурсів прийняло поточний план, який змінює та доповнює початковий план, відкладаючи період виконання на один рік після оцінки результатів попереднього року та прогнозування на наступні кілька років.

Таке гнучке ставлення та швидке пристосування до політичного та економічного середовища стали можливими завдяки двом ефективним державним органам – Раді економічного планування та Корейському інституту розвитку. Як зазначали Джонсон і Амсен, раціональна й автономна бюрократія, що займалася розвитком, організувала та очолила феноменальний процес економічного зростання в Кореї [7,8]. Ефективні бюрократи та дослідники допомагають прогнозувати та справлятися з зовнішнім та внутрішнім середовищем.

Гнучкість у реалізації плану необхідна, але занадто велика гнучкість втратила сенс самого плану. Координація важлива, оскільки уряд повинен підтримувати безперервність і підвищувати здійсненність у реалізації проектів з огляду на наявність ресурсів шляхом постійного перегляду фінансового розвитку.

Рада економічного планування, заснована в 1961 році, відіграла важливу роль як суперміністерство для координації політики, внутрішнього та іноземного капіталу, а також ефективно розподіляла їх за пріоритетами. Оскільки активне капіталовкладення національного та іноземного капіталу відіграло важливу роль у економічному розвитку Кореї, мобілізація іноземних ресурсів мала велике значення. У рамках Ради економічного планування Бюро міжнародного співробітництва відповідало за впровадження та мобілізацію іноземного капіталу. Корейські фірми, які хотіли позичити позики в іноземних країнах, повинні були отримати схвалення Радою економічного планування. Рада економічного планування мала обов'язок гарантувати позики, а Міністерство фінансів контролювало діяльність та погашення фірм-позичальників. Крім того, Рада економічного планування контролювала імпорту іноземного капіталу шляхом відбору імпортерів капітальних товарів та імпортерів та надаючи стимули прямим іноземним інвестиціям.

На додаток до координації між зовнішнім і внутрішнім фінансуванням, Рада економічного

планування мала важливу функцію координації між різними міністерствами. Це сприяло реалізації політики, зменшуючи конфлікти між міністерствами. Міністерства та урядові установи встановлювали цілі та розробляли власні стратегії відповідно, тоді як Рада економічного планування координувала плани та створював комплексний план, узгоджений на національному рівні. Головою Ради економічного планування був віце-прем'єр-міністр, який очолював економічні комітети та зустрічі міністрів, Рада економічного планування миг регулювати інтереси всіх зацікавлених сторін, посилювати зв'язок між планом і впровадженням.

Сильна прихильність керівництва є найважливішим неекономічним фактором, який сприяв успіху П'ятирічних планів економічного розвитку. Сильне політичне керівництво, яке мало підтримку добре функціонуючою інституцією та ефективним бюрократичним апаратом, допомогло досягти розвитку під керівництвом держави шляхом чіткого впровадження планів. Через Раду економічного планування політичне керівництво було підтримано шляхом концентрації інформації та повноважень у виконанні П'ятирічних планів економічного розвитку.

Існувало два типи «щомісячних зустрічей», які значною мірою сприяли реалізації політики та демонстрували сильну відданість керівництва. «Щомісячна нарада з питань економічних тенденцій» під головуванням президента Пака розпочалася в 1963 році, щоб спочатку надати військовим чиновникам загальні економічні знання та тенденції. Економічні питання обговорювали учасники, серед яких міністри, високопосадовці, Банк Кореї, приватні фірми та економісти. «Щомісячні зустрічі з питань просування експорту» були проведені з метою просування політики, орієнтованої на експорт, моніторингу показників експорту. Учасники обговорили комплексний захід для просування експорту та виявили та усунули вузькі місця, з якими стикаються експортні компанії. МЕРМ слугували механізмом стимулювання для приватного сектору, зменшуючи невизначеності та отримуючи негайну політичну реакцію. Із загальної кількості Щомісячних зустрічей з питань просування експорту (152), що відбулися з лютого 1965 року до кінця 1979 року, Президент Пак не відвідав їх лише 5, а зі 147 Щомісячних нарад з питань економічних тенденцій лише одну [2]. Сильна відданість політичного керівництва дозволила впроваджувати політику на правильному шляху, дисциплінувати та контролювати державних чиновників, а також мінімізувати поведінку, спрямовану на пошук ренти. Завдяки сильній політичній волі та повній причетності до процесу розвитку Корея зберегла чудову послідовність у впровадженні серії П'ятирічних планів економічного розвитку.

Після розгляду південнокорейського досвіду, слід проаналізувати перспективи впровадження подібного інструменту повоєнного відновлення як індикативного планування. Перш за все слід констатувати факт, що відправна точка в Україні все ж таки суттєво відрізняється від Південної Кореї – азіяська країна стартувала майже з напівфеодального стану, тоді як наша держава, потрібно визнати, отримала у спадок від СРСР промисловість, особливо тяжку металургію, машинобудування та хімічну промисловість. У той ж час, нажаль, більшість промисловості потрапила у ситуацію майже повного припинення виробництва або вже під час повномасштабної російської агресії на території нашої держави, або ще починаючи з 2014 року, коли почалася окупація території нашої держави російськими загарбниками. Отже, виникає справедлива пропозиція запозичення досвіду Південної Кореї починаючи приблизно з аналогічного п'ятого П'ятирічного плану економічного та соціального розвитку з урахуванням деяких особливостей української економіки – наприклад, важливості у експорті сільськогосподарської продукції.

Проте, варто і зазначити, що цілком вірогідні потенціальні загрози ефективному впровадженню індикативного планування в Україні з метою повоєнного відновлення. Перш за все, потрібно відмітити, що саме слово «п'ятирічка» є доволі неприємним для свідомості співвітчизників через тісний когнітивний зв'язок з радянським минулим. Це, звісно, можна відрегулювати за допомогою навіть банальної зміни кількості років у періоді. Гірша ситуація може бути пов'язана з тим, що індикативне планування у південнокорейському досвіді ґрунтується на використанні так званого «м'якого авторитаризму», що дещо контрастує з демократичними цінностями, до яких Україна має вектор у процесі євроінтеграції. В той ж час, слід вказати, що південнокорейський досвід, так само як і досвід інших держав, що використовували індикативне планування, вказує, що сильні інститути потребують певних жертв для прихильників індивідуалізму, особливо на перших стадіях. Проте, слід зазначити, що індикативне планування розглядається у рамках дослідження як тимчасовий захід, що має потенціал відновлення економіки України, а після проходження «шокового стану» держави, від цього інструменту потрібно буде відмовитися на користь вільного ринку.

Висновки. . Отже, можна зробити припущення, що після завершення війни, Україна може бути

у стані дещо схожому на ситуацію у якій Південна Корея була на момент початку першого П'ятирічного плану економічного розвитку. На той момент Республіка Корея була залежна від сільського господарства та інвестицій зі Сполучених Штатів Америки. У той ж час, потрібно визнати, що фінансова підтримка з боку США та країн Європи для нашої держави після завершення війни буде скорочуватися, так само, як і у азійського прикладу, що досліджувався у статті. І саме тому настільки важливим буде розробка власного шляху нашої держави. Важлива схожість між Південною Кореєю та Україною у наявності значної кількості працівників з вищою освітою та наявним висококваліфікованим робочим потенціалом. Проте, актуальним для нашої держави буде досвід розвитку дорадчих органів, які б могли у собі поєднати державних управлінців зі сторони держави та представників приватного сектору, що готові були б ставити за пріоритет не отримання надприбутку, а допомогу у побудові ефективної економіки. Важливо розуміти, що реалізація повної копії досвіду індикативного планування Південної Кореї у випадку використання нашою державою неможливо, проте, деякі аспекти державного регулювання економіки були б ефективними в умовах повоєнної відбудови.

Бібліографічний список/ References:

1. Cha, Dong-se, Kwang Suk Kim, Dwight H. (1997) Perkins . The Korean Economy 1945-1995: Performance and Vision for the 21st Century. Seoul: Korean Development Institute.
2. Kang, Y. (2008). Adaptive implementation of the five-year economic development plans (Ministry of Strategy and Finance and KDI School of Public Policy and Management). Retrieved from <https://www.slideshare.net/gdlnkdis/adaptive-implementation-of-the-five-year-economic-development-plans>
3. Lee, J. (1992). An economic analysis of the Korean trade policies: 1960–1990. *Journal of Asian Economics*, 3, 335–355.
4. Economic Planning Board. Economic Policy of the Development Era: 20-year History of the Economic Planning Board. Seoul: EPB, 1982.
5. Adelman, I. (1969). Practical Approaches to Development Planning: Korea's Second Five-Year Plan. (I. Adelman, Ed.) (p. 306). Baltimore, Maryland: Johns Hopkins Press.
6. Cole, D. C., and Y. C. Park (1983). Financial Development in Korea, 1945–1978. Cambridge, Mass.: Harvard University Press for the Council on East Asian Studies.
7. Johnson, C.A., (1982). MITI and the Japanese miracle: The growth of industrial policy, 1925 - 1975. Stanford: Stanford Univ. Press.
8. Amsden AH. (1992). Asia's Next Giant: South Korea and Late Industrialization. Oxford University Press. 2nd ed.

Dubel M. Indicative planning of South Korea as an example of effective post-war reconstruction

The article is devoted to the examination of the peculiarities of the implementation of indicative planning by South Korea in order to determine the key aspects of the effective construction of the national economy by the state. The study presents the result of the implementation of the seventh Five-Year Plan of economic development, taking into account the aspect that, starting from the Fifth period, the plans also began to have the word social in the title, because the vector also became more socially oriented. The change in the main tasks of the Five-Year Plans is analyzed. If the first Five-Year Plans were characterized by the beginning of industrialization and overcoming poverty, then thanks to the success of indicative planning, the implementation of instructional reforms became possible already in the Fifth Plan. Based on the achieved results of indicative planning, it became possible to change the implementation mechanism in a more democratic way. Five-year economic development plans clearly demonstrate the characteristics of how effectively the government has implemented policies by constantly adapting to changes in the external and internal environment, coordinating the allocation of resources, and promoting the participation of all stakeholders with strong political leadership. Strong leadership commitment was one of the most important non-economic factors contributing to the success of the Five-Year Economic Development Plans. Strong political leadership, backed by well-functioning institutions and an efficient bureaucracy, helped achieve state-led development through clear implementation of plans. It is suggested that our state will have experience in the development of advisory bodies that could combine public managers from the state and representatives of the private sector, who would be ready to prioritize not obtaining excess profit, but help in building an efficient economy. It is important to understand that the implementation of a full copy of South Korea's indicative planning experience in the case of Ukraine's use is impossible, however, some aspects of state regulation of the economy would be effective in the conditions of post-war reconstruction.

Keywords: *indicative planning, post-war reconstruction, South Korea, state regulation of the economy, export orientation*